

ການສັກຢາກັນໂຮກ BCG (ບາຊີລັສ ກາລແມັຕ-ເກຣິນ)
BCG (Bacillus Calmette-Guerin) VACCINATION

ຮາຍລະອຽດສໍາລັບຄົນເຈັບ
Information for Patients

ວັນນະໂຮກ (TB) ແມ່ນພຍາດຊຸມິດນຶ່ງຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນຈາກເຊື້ອແບັກທີເຣັຍ (ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ *Mycobacterium tuberculosis*). TB ຢູ່ປອດແມ່ນບ່ອນທີ່ຄົນເປັນຫຼາຍທີ່ສຸດເຖິງແມ່ນວ່າພຍາດນີ້ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ຢູ່ທຸກໆສ່ວນຂອງຮ່າງກາຍກໍຕາມ. TB ປອດສາມາດແຜ່ຈາກຄົນນຶ່ງໄປຫາອີກຄົນນຶ່ງໄດ້ ເວລາທີ່ຝອຍນໍ້າລາຍຟ້າງອອກມາສູ່ອາກາດເວລາຄືນໄອ, ຈາມ ຫຼື ຮ້ອງເພງ. ຄົນທີ່ຢູ່ໃກ້ຊິດສາມາດສູດ (ຫາຍໃຈເຂົ້າ) ເອົາຝອຍນໍ້າລາຍນີ້ເຂົ້າໄປໄດ້ ແລະ ເກີດຕິດເຊື້ອຂຶ້ນມາ. ຄົນສ່ວນຫຼາຍທີ່ຕິດເຊື້ອຈະບໍ່ມີອາການຫຍັງ, ແຕ່ວ່າມີຄົນຈຳນວນສ່ວນນ້ອຍສ່ວນນຶ່ງ ຈະຖືກ TB ຮຸກຮານໄດ້, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຂຶ້ນຫຼາຍປີຕໍ່ມາ ຫຼັງຈາກທີ່ຕິດເຊື້ອຄັ້ງທຳອິດ. ຄົນທີ່ສູງງ່ຽມຕໍ່ການຕິດເຊື້ອມີດັ່ງນີ້:

- ◆ ຄົນທີ່ຈະເດີນທາງໄປປະເທດທີ່ມີ TB ແຜ່ຫຼາຍ, ຕົວຢ່າງ ຕາມເຂດຕ່າງໆຫຼາຍເຂດໃນເອເຊັຍ ແລະ ອາຟຣິກາ
- ◆ ພະນັກງານດູແລດ້ານສຸຂະພາບແລະ ຜູ້ດູແລ ພວກທີ່ສູງງ່ຽມຕໍ່ການເປັນ TB
- ◆ ສະມາຊິກພາຍໃນຄອບຄົວຂອງຄົນທີ່ເປັນ TB.

ຢາສັກກັນໂຮກ BCG ແມ່ນຫຍັງ? ຢາກັນໂຮກ BCG ແມ່ນຢາກັນພຍາດແບບທີ່ມີຊີວິດ ຊຶ່ງປ້ອງກັນທ່ານຈາກໂຮກ TB - ໄດ້ເປັນບາງສ່ວນ. ຢາກັນໂຮກ BCG ຈະບໍ່ປ້ອງກັນທ່ານຈາກການຕິດເຊື້ອ ຖ້າຫາກວ່າທ່ານໄດ້ຜະເຊີນກັບແບັກທີເຣັຍ TB (ແມ່ພຍາດ), ແຕ່ວ່າ ມັນຈະເຮັດໃຫ້ການຕິດເຊື້ອນັ້ນເປັນໄປຢ່າງບໍ່ຮຸນແຮງແລະຢູ່ໃນຂອບເຂດຈຳກັດແທນທີ່ຈະເກີດເຈັບປ່ວຍຢ່າງຮ້າຍແຮງຈົນອາດເຖິງຊີວິດ. ອາດຈະໃຊ້ເວລາລະຫວ່າງ 6-12 ອາທິດກ່ອນທີ່ຢາສັກກັນໂຮກ BCG ຈະຜລິດພູມຕ້ານທານ (ການປ້ອງກັນ) ຂຶ້ນມາໄດ້. ຢາສັກກັນໂຮກ BCG ອາດຈະໃຫ້ພູມຕ້ານທານຕໍ່ວັນນະໂຮກໄດ້ແຕ່ພຽງ 50-60% ເທົ່ານັ້ນ ແລະ ສໍາລັບບາງຄົນ ຢາສັກກັນໂຮກນີ້ຈະເສື່ອມຜົນຕາມກາລະເວລາ, ບາງເທື່ອ ກໍຕົກໃນລະຫວ່າງ 5-15 ປີ.

ເດັກນ້ອຍໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍທີ່ສຸດ. ການສັກຢາກັນໂຮກ BCG ໃຫ້ເດັກນ້ອຍອາດປ້ອງກັນເຂົາເຈົ້າບໍ່ໃຫ້ເປັນພຍາດ TB ຊຸມິດຮ້າຍແຮງໄດ້, ເຊັ່ນ TB ໃນສມອງ (TB ທີ່ເຍື່ອຫຸ້ມສມອງ). ຜົນປະໂຫຍດສໍາລັບຜູ້ໃຫຍ່ນັ້ນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ແຈ້ງເທື່ອ.

ທ່ານຕ້ອງໄດ້ເຮັດ ການກວດຫາເຊື້ອວັນນະໂຮກທາງຜິວໜັງ (ກວດແມນທູ) [Tuberculin Skin Test (Mantoux test)] ເສັຍກ່ອນຈຶ່ງສັກຢາກັນໂຮກໄດ້ ທັງນີ້ກໍເພື່ອກວດເບິ່ງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ທ່ານເຄີຍໄດ້ກວດມາກ່ອນບໍ່ ແລະຜົນຈາກການກວດຫາວັນນະໂຮກທາງຜິວໜັງຂອງທ່ານຄັ້ງນັ້ນ ອອກເປັນຜົນບວກ ຍ້ອນເຄີຍເປັນ TB ມາກ່ອນບໍ່, ຫຼືວ່າອອກມາເປັນຜົນບວກຫຼັງຈາກສັກຢາ BCG. ຄົນທີ່ເຄີຍມີ ຜົນການກວດຫາວັນນະໂຮກທາງຜິວໜັງຊຶ່ງອອກມາເປັນຜົນບວກ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຫຍັງຈາກການສັກຢາແລະອາດກໍໃຫ້ເກີດປະຕິກິຣິຍາຢ່າງຮ້າຍແຮງຢູ່ບໍລິເວນສັກຢາໄດ້ດ້ວຍ.

ຜົນເສັຍຢ່າງໜຶ່ງຫຼັງຈາກສັກຢາ BCG ແລ້ວ ນັ້ນແມ່ນ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວມັນຈະເຮັດໃຫ້ຜົນການກວດຫາເຊື້ອວັນນະ ໂຣກທາງຜິວໜັງໃນພາຍຂ້າງໜ້າອອກມາເປັນຜົນບວກ. ສະນັ້ນຈຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ເຮົາບໍ່ສາມາດບອກໄດ້ວ່າ ປະຕິກິຣິຍາທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນເກີດຈາກ ການຕິດເຊື້ອວັນນະໂຣກ ຫຼືວ່າເກີດຈາກຜົນຂອງການສັກຢາ BCG.

ມີບາງຄົນທີ່ບໍ່ຄວນສັກຢາກັນໂຣກ BCG. ຄົນທີ່ມີພູມຕ້ານທານຕ່ຳ, ຄົນທີ່ກຳລັງເຈັບປ່ວຍຢູ່ໃນຂະນະນັ້ນ ເຊັ່ນເປັນ ໂຣກໝາກສຸກໝາກໃສ, ຫຼື ຄົນທີ່ຫາກໍສັກຢາກັນໂຣກຊນິດອື່ນໆມາຫວ່າງໜຶ່ງນີ້ ເຊັ່ນສັກຢາກັນໂຣກຫັດ, ຄົນເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ ຄວນສັກຢາ BCG. ກ່ອນສັກຢາ BCG ຈະໄດ້ມີການກວດສອບໄປເປັນຮາຍບຸກຄົນ ແລະ ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຊັນ ໜັງສືຍິນຍອມ.

BCG ແລະຢາກັນໂຣກແບບມີເຊື້ອຊິງມີຊີວິດ ຊນິດອື່ນໆ. ຜູ້ທີ່ຈະເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດຊຶ່ງຕ້ອງສັກຢາກັນໂຣກ ແບບມີເຊື້ອຊິງມີຊີວິດ ກ່ອນອອກເດີນທາງ, ຕ້ອງໄດ້ເຮັດຢ່າງໃດຢ່າງໜຶ່ງໃນສອງຢ່າງນີ້: ກ) ຕ້ອງສັກຢາກັນໂຣກແບບ ມີເຊື້ອຊິງມີຊີວິດທຸກໆຊນິດພ້ອມກັນໃນມື້ດຽວໂລດ, ຫຼື ຂ) ປະລະຍະຫ່າງຢ່າງນ້ອຍ 4 ອາທິດ ລະຫວ່າງຢາ BCG ແລະຢາກັນໂຣກແບບມີເຊື້ອຊິງມີຊີວິດຊນິດອື່ນໆ. ການເຮັດດັ່ງນີ້ກໍເພື່ອວ່າໃຫ້ລະບົບພູມຕ້ານທານ (ລະບົບປ້ອງກັນ) ຂອງຮ່າງກາຍໄດ້ມີໂອກາດທຳໜ້າທີ່ຕ້ານທານ (ປ້ອງກັນ) ໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບທີ່ສຸດ. ຢາປ້ອງກັນໂຣກແບບມີ ເຊື້ອຊິງມີຊີວິດຊນິດອື່ນໆແມ່ນ: ຢາກິນກັນໂຣກໄທຟອຍທ໌, ຢາກັນໄຂ້ເຫຼືອງ, ແລະ ຄາງທູມ, ໂຣກຫັດ, ຮູເບລລ້າ (MMR). ຢາ BCG ແລະ ຢາກິນກັນໂຣກໂປລີໂອ ສາມາດ ກິນ/ສັກ ໃສ່ກັນໄດ້ພາຍໃນລະຍະ 4 ອາທິດ.

ມີຜົນຂ້າງຄຽງຢ່າງໃດແດ່ຈາກການສັກຢາ BCG? ເຊັ່ນດຽວກັບຢາກັນໂຣກຊນິດອື່ນໆ, ຜົນຂ້າງຄຽງອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແລະແຕກຕ່າງກັນໄປໃນແຕ່ລະບຸກຄົນ. ບາງຄັ້ງ ບໍ່ຮູ້ເວນສັກຢາກໍອາດເຈັບ, ເປັນຮອຍສີແດງແລະໃຄ່. ຕາມປົກກະຕິ ອາການເຫຼົ່ານີ້ຈະໃຄ່ຂຶ້ນເອງໂດຍບໍ່ຕ້ອງປິ່ນປົວຫຍັງ. ເປັນການຍາກທີ່ສຸດທີ່ການສັກຢາກັນໂຣກຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການ ຕິດເຊື້ອ BCG ຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ອາການດັ່ງນີ້ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຂຶ້ນກັບຄົນທີ່ມີພູມຕ້ານທານຕ່ຳ ຮວມທັງຜູ້ທີ່ມີເຊື້ອ HIV, ຜູ້ທີ່ເປັນໂຣກຂາດອາຫານ ຫຼື ມີບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ໃນກໍລະນີ ນ້ອຍທີ່ສຸດ ທີ່ອາດເຖິງຂັ້ນເສັຍ ຊີວິດ.

ເນື່ອງຈາກວ່າ BCG ບໍ່ປ້ອງກັນຈາກການສ່ຽງຕິດວັນນະໂຣກໄດ້ແບບແນ່ນອນ ຈຶ່ງເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຕ້ອງຮູ້ຕົວຢູ່ສເມີ ເຖິງອາການຂອງພຍາດ TB ທີ່ຢູ່ໃນຂັ້ນລຸກລາມ, ເຊັ່ນວ່າ: ໄອຊຳເຮື້ອ (ເກີນສາມອາທິດຂຶ້ນໄປ), ໄອມີເລືອດປົນຂີ້ ເທົ່, ເປັນໄຂ້ຕົວຮ້ອນ, ເຫື່ອອອກຍາມກາງຄືນ, ນ້ຳໜັກຫຼຸດລົງຢ່າງບໍ່ຮູ້ສາເຫດ ແລະ ເມື່ອຍອ່ອນເພັຍ. ອາການ ເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະເກີດໄດ້ຍ້ອນຫຼາຍສາເຫດ, ແຕ່ຖ້າທ່ານມີອາການດັ່ງກ່າວ ທ່ານຄວນໄປປຶກສາແພດທີ່ສູນກວດໜ້າເອີກ ໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນຂອງທ່ານ ຫຼື ໄປຫາທ່ານໝໍປະຈຳຄອບຄົວ ແລະ ໄປສ່ອງໄຟຟ້າ ໜ້າເອີກ.

ຈະເກີດຫຍັງຂຶ້ນຫຼັງຈາກສັກຢາ BCG ແລ້ວ? ຫຼັງຈາກສັກຢາແລ້ວ, ຈະມີຕຸ່ມນ້ອຍໆສີແດງ (ເປັນຈຸດ) ປາກົດຂຶ້ນມາ ພາຍໃນນຶ່ງຫາສາມອາທິດ. ສຳລັບຄົນສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ຕຸ່ມນີ້ຈະອ່ອນລົງ ແລະ ແຕກ, ເຮັດໃຫ້ເກີດເປັນແຜເປື້ອຍ ນ້ອຍໆຂຶ້ນ ແຜນີ້ອາດໃຊ້ເວລາຮອດສາມເດືອນຈຶ່ງເຊົາ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຈະເຮັດໃຫ້ເປັນຮອຍແປ້ວນ້ອຍໆ.

ໃຫ້ຮັກສາຜິວບໍ່ຮູ້ເວນບ່ອນສັກຢາ ໂດຍກະທຳດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້:

- ◆ ບ່ອຍໃຫ້ຜິວບໍ່ຮູ້ເວນສັກຢາເຊົາເອງໂດຍທັມມະຊາດ ແລະ ຮັກສາໃຫ້ ສະອາດແລະແຫ້ງ. ຢ່າໃຊ້ຄຣີມຫຼື ຢາທາໃດໆ.

- ◆ ຖ້າຈຳເປັນ, ໃຫ້ເອົາຜ້າແບບຕາໜ່າງບາງໆທີ່ຂ້າເຊື້ອແລ້ວພັນໄວ້ແບບຫຼືມໆ ແຕ່ວ່າ ຢ່າ ໃຊ້ ຢາງພລາສຕິກ, ສຳລິ ຫຼື ຜ້າແພ ຕິດທັບເທິງບໍລິເວນສັກຢາໂດຍກົງ
- ◆ ໃຫ້ຫຼີກເວັ້ນການຕຳຫຼີເກົາປ່ອນສັກຢາ
- ◆ ທ່ານສາມາດດຳເນີນກິຈະວັດຕາມປົກກະຕິໄດ້ທຸກຢ່າງ ເຊັ່ນ ອາບນ້ຳ, ລອຍນ້ຳ ແລະ ຫຼິ້ນກິລາ.

ຖ້າທ່ານມີຄວາມກັງວົນຫຼືເກີດອາການຜົນຂ້າງຄຽງໃດໆ,

ກະລຸນາ ໂທຣະສັບຫາ

ໜ່ວຍບໍລິການ ດ້ານປ້ອງກັນ & ຄວບຄຸມວັນນະໂຣກ (ຄລີນິກກວດໜ້າເອິກ) ທີ່:

References:

BCG Vaccine and Consumer Medicine Information: Connaught Laboratories: Canada.

Winks M, Levy M, Westly-Wise V. and The NSW Tuberculosis Advisory Committee. (1994). *Controlling Tuberculosis in New South Wales*. New South Wales Health Department. North Sydney.

Barclay L. A review of BCG complications since the introduction of a different BCG vaccine. 2000. CDC: Darwin. (See <http://www.nt.gov.au/nths/public/cdc/vol5/bcg.htm>)

Colditz GA, Brewer TF, Berkley CS, Wilson ME, et al Efficacy of BCG vaccine in the prevention of tuberculosis - Meta-analysis of the published literature. *JAMA* 1994; 271 (9): 698-702.

Grange JM. Complications of bacille Calmette-Guerin (BCG) vaccination and immunotherapy and their management. *Comm Dis Pub Hlth* 1998; 1 (2): 84-8.

The Role of BCG Vaccine in the Prevention and Control of Tuberculosis in the United States. *MWR*: April 26, 1996 / Vol. 44 / No. RR-4. US Department of Health and Human Services.

The Australian Immunisation Handbook 7th Edition: National Health & Medical Research Council.